

Ігор Лисий (м. Івано-Франківськ)

Краєзнавчо-туристична оцінка Старостинського замку в Галичі

На основі застосування авторського алгоритму, що поєднує чотири групи оціночних блоків (природно-географічна, історико-культурна, інфраструктурна та інформаційно-рекламна) проведено комплексну краєзнавчо-туристичну характеристику аналіз просторово-географічної локалізації, архітектурного стану, історико-культурної цінності, атрактивного потенціалу Старостинського замку, який розташований в м. Галич Івано-Франківської обл.

Ключові слова: Старостинський замок, пам'ятка, замковий комплекс, оборонна споруда.

Igor Lysyi

The tourist and geographical evaluation of the Starosta castle in Halych

In this article was made historic, cultural and touristical descriptive analysis of little-known Starosta castle in Halych, which is located in Ivano-Frankivsk region, on the base of using of four groups of characteristics: natural and geographical (morphological features of the monument's construction, hydrological characteristics of the territory, location near from objects of the natural reserve fund, presence in the castle complex handmade recreational forests, landscaped parks, gardens and landscaped gardens, aggregate indicators of the natural and geographical location), historical and cultural (degree of the physical preservation, level of the historical significance, degree of the cultural value, indicator of the architectural and stylistic value, availability of saved elements of historic defense systems), infrastructural (transport accessibility, availability of accommodation facilities, food establishments, museum institutions, specialized souvenir shops and stalls), informational (integration to the tourist routes, organization of tourist promotional campaigns, exhibitions and fairs, availability of informational and advertising data, rank of the coverage in scientific tourism profiles and degree of the saturation of the Internet with tourist information). It was identified main positive and negative points of the potential adaptation of monument for tourism and recreation

Key words: Starosta castle, monument, castle complex, fortification.

Игорь Лысий

Краеведческо-туристическая оценка Старостинского замка в Галиче

На основе применения авторского алгоритма, который объединяет четыре группы оценочных блоков (естественно-географическая, историко-культурное, инфраструктурная и информационно-рекламная) проведена комплексная краеведческо-туристическая характеристика пространственно-географической локализации, архитектурного состояния, историко-культурной ценности и атрактивного потенциала Старостинского замкового комплекса, который расположен в г. Галич Ивано-Франковской обл.

Ключевые слова: Старостинский замок, достопримечательность, замковый комплекс, оборонительное сооружение.

Постановка проблеми. Існуючі тенденції розвитку людства, які відзначаються загальною глобалізацією з втратою етносами й націями архаїчної історико-культурної автентики, вимагають цілеспрямованого вивчення, дослідження і збереження історико-культурної спадщини, од-

ними з об'єктів якої являються пам'ятки замково-оборонної архітектури – фортифікаційні споруди у вигляді замків, оборонних палаців, монастирів, веж та ін. В Україні історія, людське забуття, недбальство та навіть і варварство призвели до руйнації та втрати багатьох замків чи

аналогічних споруд. До числа об'єктів, які перебувають під загрозою фізичного зникнення та потребують термінових консерваційно-реставраційних заходів, належить замковий комплекс в міському населеному пункті Галич Івано-Франківської обл. Очевидно, що актуальне завдання сучасників полягає у пошуку оптимальних механізмів збереження, охорони, відновлення та пристосування замку. На думку автора, одним з найбільш перспективних напрямків вважається пристосування об'єкта для туристично-екскурсійних і рекреаційних потреб, що бачиться ефективним і рентабельним способом функціональної адаптації. Дефіцит міждисциплінарних досліджень Галицького замку вимагає негайного наукового обґрунтування, розробки й використання інноваційних механізмів та методів для оцінки природно-географічного й історико-культурного потенціалу споруди.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематиці наукового вивчення Галицького замку приділялася значна увага науковців різних дослідницьких напрямків, серед яких першочергово слід виділити: істориків (В. Грабовецький, С. Трубочанінов, З. Федунків, А. Червінський); археологів (І. Креховецький, О. Мельничук); краєзнавців (О. Береговський, Я. Клюба, Т. Палков, В. Харитон); туризмознавців (У. Полутренко, М. Рутин-

ський); кастеологів (О. Лесик, О. Мацюк). Окремі аспекти наукового вивчення замку знайшли своє відображення у туристичних путівниках авторства Д. Антонюка, А. Івченко, І. Пустиннікової, а також невеликих описових працях статейного типу Н. Мельник, О. Перлової та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Надзвичайно актуальним залишається питання комплексного вивчення замку, на рубежі різних наукових дисциплін, та з позицій інженерно-функціонального пристосування для екскурсійних, туристичних, рекреаційних, краєзнавчих чи суспільно-культурних потреб.

Формулювання цілей статті. Мета написання даної статті – комплексна міждисциплінарна оцінка Галицького замку з позицій географічної, історичної, археологічної, архітектурної і туризмологічної галузей науки для визначення потенційних шляхів функціональної адаптації. Об'єктом дослідження виступає Галицький (Старостинський) замок, а предметом – природно-географічні, історико-культурні, інфраструктурні та краєзнавчо-туристичні особливості побудови замкового комплексу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Краєзнавчо-туристичний аналіз атрактивного потенціалу фрагментів Старостинського замку (рис. 1) пропонується проводити на основі

Рисунок 1. Збережена Шляхетська вежа Галицького замку в 2017 р. (фото В. Русина)

авторського алгоритму, сутнісний підхід якого детально описаний в попередніх опублікованих дослідженнях¹. Він полягає у використанні комплексно-системного методу, що включає чотири групи описових складових, в межах кожної з яких додатково виділяється ще по п'ять елементів: природно-географічна (орографічні характеристики побудови пам'ятки, гідрологічна специфіка призамкової території, наявність об'єктів природно-заповідного фонду, садово-паркова архітектура й тип ландшафту), історико-культурна (історична значимість, фізична збереженість, культурна цінність, архітектурний стиль та тип оборонної системи пам'ятки), інфраструктурна (транспортна доступність, наявність закладів розміщення та харчування, ступінь музеєфікації й сувеніризації об'єкта) та рекламно-інформаційна (інтегрованість в туристичні маршрути, проведення туристичних промо-кампаній, рівень рекламного забезпечення, науково-дослідницька вивченість та наявність інформації в мережі Інтернет). На думку автора, такі групи показників дозволяють ширше розкрити зміст не тільки історико-культурних особливостей колишньої оборонної споруди, але і її поточного фізичного стану.

Старостинський замок в м. Галич розташований на перетині двох височин – Подільської та Передкарпатської, в територіальних межах Прилуцької височини. Прилуцька височина в місці розташування об'єкта представлена атрактивним горбогірним рельєфом, який є типовим для Галицького Опілля, та характеризується незначними перепадами абсолютних висот (250–350 м) та відносно неглибокими річковими долинами річок Луква та Дністер. Пам'ятка знаходиться на висоті 257 м на Галич-горі (інша назва – Замова гора), загальні висоти якої в місці локалізації замкового комплексу коливаються в межах від 238 до 261 м. Західний схил гори від Лукви та північний і північно-східний – стрімкі, а східний і південний схили – пологі й розчленовані глибокими ярами й балками, через які протікають багато струмків. Таке орографічне розташування формує унікальні відеое-

кологічні особливості (панорамний вид на навколишню територію – річки Дністер та Лукву, придністровську долину, місто та прилеглі села), оскільки Галич знаходиться біля підніжжя Замкової гори, а його висота над рівнем моря складає 218–223 м².

Гідрологічні показники розміщення Галицького замку відображаються наявністю в безпосередній близькості до пам'ятки двох річок – Дністра та Лукви, яка є правою притокою Дністра та впадає на північно-західній околиці Галича. Дністер в районі призамкової території характеризується непостійністю глибини русла залежно від сезонних коливань (від 0,5 до 5 м), повільною течією, мальовничістю берегового ландшафту, що є сприятливим фактором для комбінованого розвитку водного, зеленого й екологічного видів туризму на основі поєднання зі замковими історико-краєзнавчими маршрутами. Луква є мілководною (глибина коливається від 0,2 до 0,8 м), з кам'янистим дном та непридатною для водних видів туризму. Однак, з іншого боку, річка володіє високоатрактивними пейзажними характеристиками.

Замкова та призамкова територія знаходиться в межах урочища «Замкова гора» – унікального для регіону Опілля степового резервату, що розташований на правому березі р. Дністер та входить до складу Галицького лісництва Галицького національного природного парку, заснованого в 2004 р. Лісовий масив урочища представлений насадженнями дуба звичайного, дуба північного, бука лісового, ясена звичайного та ін. В трав'яному покриві зустрічаються численні рослини, які занесені до Червоної книги України, – це підсніжник білосніжний, лілія лісова, зозуліні черевички справжні, любка дволиста, пальчатокорінник Фукса, пальчатокорінник плямистий, гніздівка звичайна, зозуліні сльози яйцевидні та ін. А з рідкісних тварин тут охороняються сова довгохвоста та борсук³.

За всю історію Галицького замку майже не було спроб розвинути садово-паркове будівництво, що логічно пояснюється рельєфними особливостями місцевості та відсутністю архітек-

¹ Лисий І. О. Туристична оцінка замкових комплексів: методи, принципи та критерії / І.О. Лисий // Карпатський край: наукові студії з історії, культури, туризму. – 2015. – Вип. 1–2 (6–7). – С. 43–50.

² Геренчук К. І. Природа Івано-Франківської області: монографія / К. І. Геренчук. – Львів: Видавниче об'єднання «Вища школа», 1973. – 160 с.

³ Галицький замок // Національний заповідник «Давній Галич»: офіц. веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://davnyihalych.com.ua/sights/sights-of-architecture/item/82-galician-castle>.

турно-функціональних модифікацій пам'ятки зі замкового об'єкта в палацовий комплекс. Однак, протягом 1932–1934 рр. згідно розпорядження станіславського старости було здійснено масштабне озеленення призамкової території, внаслідок якого висаджено 18 га лісу, а основними видами дерев стали дуб червоний, ялина звичайна, акація біла, акація жовта, сосна веймутова⁴. Перші теоретичні основи щодо створення екологічно-культурного міні-парку на призамковій площі 1997 р. обґрунтували співробітники Національного заповідника «Давній Галич», які планували облагородити навколишню територію, висадити рідкісні та навіть екзотичні види дерев, проте цей задум так і не був реалізований⁵.

Розташування замкової споруди в Галичі в межах горбогір'я й межиріччя Дністра та Лукви показує, що дана місцевість являється антропогенно зміненою сільськогосподарсько-лісовою територією, яка поєднує в собі височинні та річково-долинні приаквальні ландшафти Опілля. Гармонійна природна взаємодія вищезазначених складових формує високий рівень краєзнавчої та рекреаційної атрактивності, незважаючи навіть на фактор антропогенної зміни первісних ландшафтів внаслідок господарської життєдіяльності людини.

Навколо історії становлення Галицького замку дотепер ведуться численні наукові дискусії, проте більшість дослідників-істориків сходяться на думці, що перші прототипи твердині

на Замковій горі виникнули ще в період культури фракійського гальштату (XI–VI ст. до н.е.)⁶, пізніше розвинені у давньоруський (XI ст.) та литовський періоди (XIV ст.)⁷. Дані гіпотези повністю підтверджені археологічними дослідженнями в результаті аналізу знахідок з викопаних культурних шарів на території замку. Проте, на думку автора, вік сучасної замкової споруди необхідно відраховувати від 20-их рр. XVI ст., коли за сприяння О. Ходецького⁸ здійснено докорінну модернізацію старих дерев'яно-земляних укріплень, що походили з XIV ст., в результаті чого окремі ділянки дерев'яних стін замінені на кам'яні мури, які частково увінчані дерев'яними гурдиціями⁹, поглиблено рови та споруджено кам'яні внутрішні будівлі. Саме в цей період Галицький замок почав поставати у такому вигляді, який відомий зараз (рис. 2), а остаточний сучасний образ він отримав в 1658 р., коли за участі Ф. Корассіні¹⁰ відбулося перенесення лінії південних оборонних мурів вглиб замкового майданчика, збільшено висоту фортифікацій, зменшено оборонний периметр¹¹. Зі врахуванням вищевказаних історичних фактів найвіддаленішу хронологічну глибину замку можна датувати серединою-кінцем XVI ст.

Старостинський замок в м. Галич не відзначається максимальним рівнем фізичної збереженості та схоронності відповідно до автентичного архітектурного вигляду 1658 р. (рис. 3), коли він складався з двох оборонних частин, розміщених на двох терасах: верхнього укріплення – власне

⁴ Мельник Н. Замкова гора / Н. Мельник // Дністрова хвиля. – 1998. – № 37 (150). – С. 3.

⁵ Мацюк О. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки / О. Мацюк. – 2-е вид., випр. та доп. – Львів: Центр Європи, 2005. – 219 с.

⁶ Федунків З. Б. Галицький замок / З. Б. Федунків // Пам'ятки України: історія та культура. – 2013. – Вип. 6 (189). – С. 44–53.

⁷ Грабовецький В. В. Літопис Галицького замку та середньовічна фортифікація Галича / В. В. Грабовецький. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2009. – 67 с.

⁸ Отто Ходецький (пол. Otto Chodecki, 1469–1534, Комарно) – каштелян львівський (1505), воєвода подільський (1509–1515), руський (1515–1527), сандомирський (1527–1533), краківський (1533); староста галицький (1519–1534), львівський (1530), любачівський (1530), коломиїський, снятинський; генеральний староста Русі (1530).

⁹ Гурдиція або підсябиття (від нім. Hurde) – елемент верхніх ярусів середньовічних фортифікацій у вигляді переважно критого дахом дерев'яного ганку, виступаючого на балках за зовнішню лінію оборонного муру, вежі.

¹⁰ Франсуа Корассіні (фр. François Korassini, ?, Авін'йон – ?) – французький військовий інженер-фортифікатор італійського походження, підполковник, член таємного чернечого ордена картезіанців. Спроегував Станіславівську фортецю (1661), колегіальний костел Пресвятої Діви Марії (1672) в Івано-Франківську.

¹¹ Федунків З. Б. Міські укріплення Галича / З. Б. Федунків // Краєзнавець Прикарпаття. – 2013. – № 21. – С. 14–17.

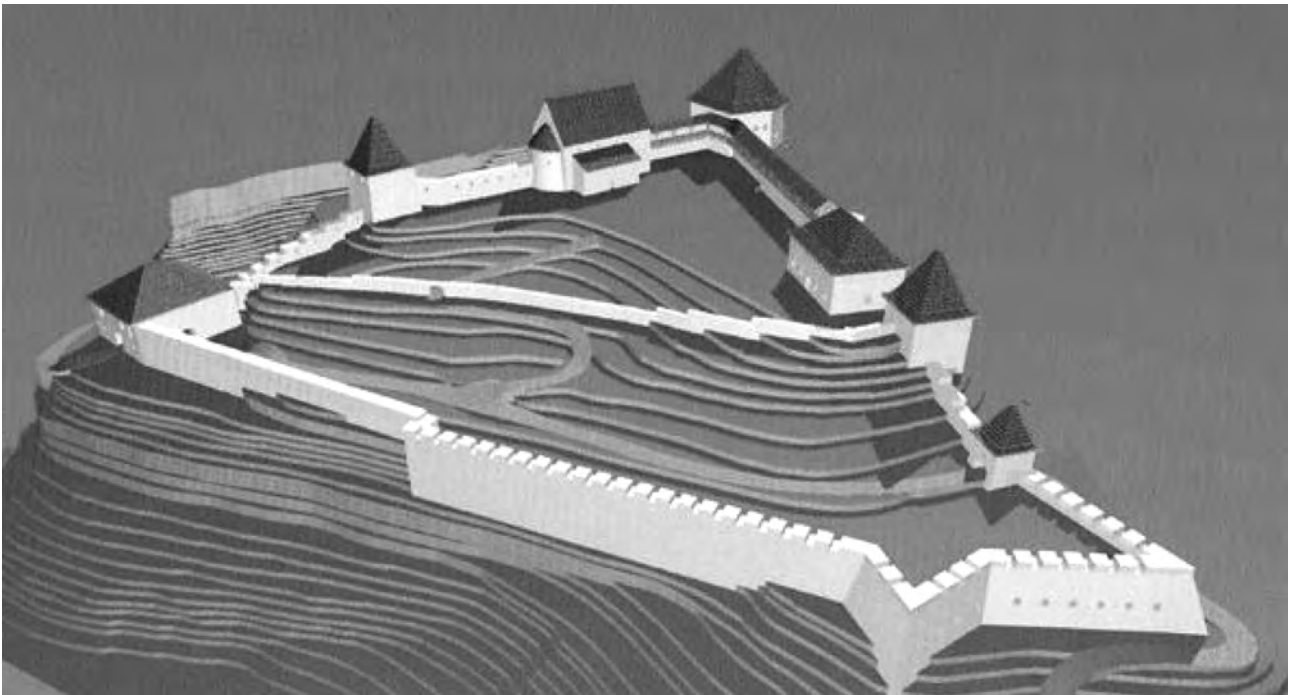
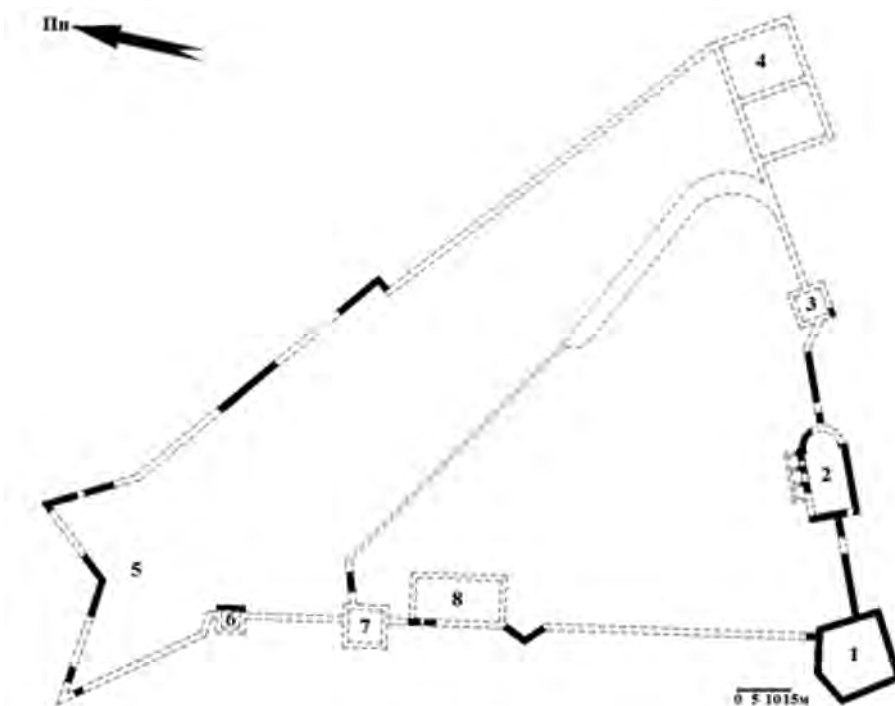

Рисунок 2. Гіпотетична 3D-реконструкція Галицького замку (З. Федунків, У. Полутренко)

Експлікація

— збережені фрагменти	4 – головна в'їзна вежа
- - - зруйновані фрагменти	5 – наріжник бастионного типу
1 – Шляхетська вежа	6 – брама від міста
2 – каплиця Св. Катерини	7 – Судова вежа
3 – Губернаторська вежа	8 – палац

Рисунок 3. Гіпотетична реконструкція плану Галицького замку (креслення автора)

замкової споруди з коморами, канцелярією, приміщенням суду, каплицею Св. Катерини; та нижнього подвір'я, оточеного мурами з п'ятьма баштами та трьома в'їзними брамами та додатково обнесеного земляним валом і глибоким ровом. З цілого комплексу споруд за 350 років існування до наших днів від замку середини XVII ст. дійшли тільки руїни мурів, редана, клешнеподібного казематованого наріжника, каплиці Св. Катерини та рештки південної оборонної стіни з бійницями, які 2001–2005 рр. відбудовані разом з західною (Шляхетською) вежею на основі архітектурних креслень, розроблених фахівцями Івано-Франківської філії Інституту «Укрзахідпроектреставрація» з використанням автентичних планів й інвентарних описів¹². Тому ступінь збереження пам'ятки можна визначити як високий, незважаючи на фрагментарне відновлення елементів комплексу.

Постановою Ради Міністрів УРСР «Про доповнення списку пам'яток містобудування і архітектури Української РСР, що перебувають під охороною держави» від 6 вересня 1979 р. № 442 замок в м. Галич отримав охоронний номер 1152-Н та був віднесений до об'єктів групи В – пам'яток архітектури, які можна використовувати для культурних або господарських цілей і передавати в орендне використання установам та організаціям. У початковий період незалежності споруда увійшла до Державного реєстру національного культурного надбання, створеного Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державний реєстр національного культурного надбання» № 466 від 12 серпня 1992 р.¹³ 10 жовтня 2012 р. Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України» № 929 замок включений до Державного реєстру нерухомих пам'яток, сформованого у 2000 р. відповідно до Закону України «Про охорону культурної спадщини» як пам'ятка

архітектури національного значення під охоронним номером 090018-Н¹⁴. Важливість споруди для національного культурного надбання підкреслюється ще й тим, що замок виступає одним з архітектурних символів та домінант створеного в 1994 р. Державного історико-культурного заповідника «Давній Галич» (від 11 жовтня 1994 р. – Національний заповідник «Давній Галич»)¹⁵.

Старостинський замок, який збудований з вапняку, гірського каменю (мергелю) і цегли, навіть після втрати значної частини стильових фрагментів, проведених реставраційних робіт володіє фрагментарними частинами архітектурного стилю бароко, який був широко поширеним серед оборонно-фортифікаційного будівництва Європи XVI–XVII ст.

Галицький замковий комплекс за планувальною конфігурацією являється нерегулярною, наближеною до трикутника спорудою, являється унікальним за типом оборонної системи об'єктом, поєднавши в собі функціональні елементи старих стінової, баштової та бастейної, утворивши в результаті модифікований тип вежо-стінової казематованої фортифікаційної споруди з видовими ознаками ранньобастіонної оборонної системи¹⁶.

Станом на кінець 2017 р. загальні інфраструктурні показники розміщення замку в м. Галич є низькими, що знижує сумарну ефективність суспільно-культурного, туристичного, рекреаційного чи краєзнавчого використання. Об'єкт знаходиться у безпосередній близькості від автомобільного шляху національного значення Н09 Мукачеве – Львів, а до замкової території вимощено асфальтові доріжки, обладнано під'їзні шляхи з боку центральної частини Галича, хоча функціональний стан та якість останніх є низькими. Але можна стверджувати, що транспортна доступність пам'ятки є задовільною, незважаючи на розташування на підвищенні, значно вище рівня міста. Однак при цьому в межах замку відсутні будь-які заклади готельного та ресторанного профілів, жоден зі збережених архітектурних

¹² Федунків З. Б. Галицький замок / З. Б. Федунків // Пам'ятки України: історія та культура. – 2013. – Вип. 6 (189). – С. 44–53.

¹³ Червінський А. І. Актуальні проблеми збереження та охорони пам'яток архітектури Івано-Франківщини / А. І. Червінський // Наукові праці іст. ф-ту Запорізького нац. ун-ту. – 2012. – Вип. 34. – С. 48–53.

¹⁴ Старостинський замок // Замки та храми України: турист. Інтернет-ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.castles.com.ua/halych.html>

¹⁵ Галицький замок // Wikipedia: онлайн-енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Галицький_замок.

¹⁶ Федунків З. Б. Галицький замок / З. Б. Федунків. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2013. – 184 с.

елементів не є музеєфікованим (в перспективі планується створити музей галицької зброї), рівень сувеніризації представлений лише окремими аксесуарами у вигляді дерев'яних, металевих або пластикових магнітів-наліпок й брелоків, які знаходяться в сувенірній лавці в центрі міста, значно віддаленій від замкового об'єкта.

Пам'ятка не інтегрована в історико-туристичні маршрути національного значення, проте включена до системи регіональних екскурсійно-туристичних радіальних і лінійних маршрутів: пізнавальних «Історико-архітектурна спадщина Галичини» та «Пам'ятки архітектури Прикарпаття», розроблених ще в 1993 р. львівським кастеологом О. Лесиком¹⁷, водного «Блакитна дорога», відкритого в 1999 р. Івано-Франківським обласним державним центром туризму і краєзнавства учнівської молоді¹⁸, замкового «Доскиту Манявського», створеного в 2005 р. О. Мацюком¹⁹. В останнє десятиліття розроблені маршрути: фахівцями Галицького національного природного парку та Національного заповідника «Давній Галич» (відповідно – еколого-історичний маршрут «На Замкову гору», протяжністю 7,4 км й приблизною тривалістю 4 год та маршрут «Княжа дорога», який впроваджений у 2011 р.)²⁰, працівниками головного управління з питань туризму, євроінтеграції, зовнішніх зв'язків та інвестицій Івано-Франківської обласної державної адміністрації (маршрут «Золоте кільце південної Галичини», який був створений у 2004 р.)²¹, а також представниками туристичних підприємств. Але слід відмітити, що основна

маса маршрутів є історико-пізнавальними, носять загально-оглядовий характер та мало стосуються тематики замкового туризму.

Критична ситуація з популяризацією замку в м. Галич через проведення на замковій території заходів та подій історико-туристичного спрямування, а також тематичних фестивалів. Так, з 1991 по 2014 рр. не організовано жодного подієво-фестивального дійства чи туристичної промоакції. Проте в 2014 р. відбувся незначний прорив, коли на території замку відбувся товариський турнір юних туристів Галичини, організований Національним заповідником «Давній Галич» і Галицьким центром дитячої і юнацької творчості²². А в 2015 р. у межах замкового комплексу було проведено перший міжрегіональний туристично-краєзнавчий фестиваль гармат «Сальви лицарській зв'язі», що також проводився повторно у серпні 2017 р. та був приурочений до Дня незалежності України та 650-річчя надання Галичу Магдебурзького права²³.

Інформаційно-рекламне рекреаційне забезпечення Старостинського замку представлене нечисельними екскурсійно-туристичними, історико-краєзнавчими матеріалами у вигляді тематичних флаєрів, буклетів та брошур. Також окрему пізнавальну інформацію про історико-краєзнавчий потенціал пам'ятки містять краєзнавчо-туристичні путівники²⁴. У 2010 р. Галицький замок під № 362 ввійшов до колекційно-туристичного проекту «Туристичні марки України» – реєстру відомих природних архітектурних й історичних екскурсійно-туристичних пам'яток²⁵.

¹⁷ Лесик О. В. Замки та монастирі України / О. В. Лесик. – Львів: Світ, 1993. – 176 с.

¹⁸ Береговський О. Галицький замок: проблеми збереження та реставрації / О. Береговський, С. Побуцький // Замки України: дослідження, збереження, використання: матер. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Галич, 3 лист. 2011 р.). – Галич: ІВЦНЗДГ, 2011. – С. 4–5.

¹⁹ Мацюк О. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки / О. Мацюк. – 2-е вид., випр. та доп. – Львів: Центр Європи, 2005. – 219 с.

²⁰ Галицький замок // Національний заповідник «Давній Галич»: офіц. веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://davniyhalych.com.ua/sights/sights-of-architecture/item/82-galician-castle>.

²¹ Старостинський замок // Замки та храми України: турист. Інтернет-ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.castles.com.ua/halych.html>.

²² Галицький замок // Wikipedia: онлайн-енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Галицький_замок.

²³ Старостинський замок // Замки та храми України: турист. Інтернет-ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.castles.com.ua/halych.html>.

²⁴ Антонюк Д. В. Сто п'ятдесят п'ять польських замків і резиденцій в Україні: путівник / Д. В. Антонюк. – Київ: Грані-Т, 2011. – 187 с.

²⁵ Галицький замок // Національний заповідник «Давній Галич»: офіц. веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://davniyhalych.com.ua/sights/sights-of-architecture/item/82-galician-castle>.

Рівень наукової вивченості замкової споруди в Галичі є найвищим серед аналогічних пам'яток Івано-Франківської області та представлений широким колом дослідницьких напрямків – географічного, історичного, археологічного, архітектурознавчого, краєзнавчого, туристологічного. Тільки у період 1991–2017 рр. було опубліковано більше півсотні наукових та науково-популярних статей, у 2013 р. написано історико-краєзнавчу книгу авторства З. Федунківа²⁶, а також присвячено розділи у науково-дослідницьких працях з історії Галича й архітектурних пам'яток українських дослідників²⁷.

Ступінь насиченості мережі Інтернет науковою (в основному історичною) і рекламною інформацією про пам'ятку також є одним з найвищих у порівнянні з іншими замками Івано-Франківської області. Аналізуючи статистичні дані трьох найпопулярніших в 2017 р. Україні пошуковиків (Google, Yahoo та Bing), слід відмітити наступне: станом на грудень 2017 р. запит «Старостинський замок» відображав 11,3 тис., «Старостинський замок в Галичі» – 6,11 тис. у пошуковій системі Google, відповідно 3,51 та 0,094 тис. – у системі Yahoo, 8,75 і 15,2 тис. – у Bing. Крім того, в глобальній інформаційній мережі Інтернет найбільш цінну з наукової точки інформацію про замок можна отримати в універсальній інтернет-енциклопедії Wikipedia²⁸, на сайті Національного заповідника «Дав-

ній Галич»²⁹, а також веб-порталах «Замки та храми України»³⁰, «Замки и крепости Украины»³¹. Негативним моментом залишається відсутність тематичної інтернет-сторінки, присвяченої виключно замку.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи потрібно відмітити, що Старостинський замок, зберігши від первісного вигляду лише Шляхетську вежу, фундаменти каплиці Св. Катерини та фрагменти оборонних стін, володіє високим атрактивно-пізнавальним потенціалом, сформованим на основі поєднання унікальних природно-географічних особливостей розташування замкової території (опільський горбогірний та приаквальної типи ландшафту) й унікальних історико-архітектурних рис (мікс різночасових оборонно-архітектурних стилів). Деструктивами сучасної репрезентації історико-культурного та краєзнавчо-туристичного потенціалу є низький показник розвитку загальної та спеціальної туристичної інфраструктури, невисокий ступінь інформаційної розрекламованості й історико-туристичної промоції. Тому доцільним бачиться подальший дослідницький пошук у напрямку міждисциплінарного вивчення замкового комплексу, що має дати чіткіші відповіді на окремі питання історико-архітектурного розвитку та окреслити потенційні шляхи широкого залучення замку до суспільно-культурної та краєзнавчо-туристичної сфер.

References

Antoniuk, D. V. (2011). *One hundred and fifty five Polish castles and residences in Ukraine*. Kyiv, Ukraine: Hrani-T. [in Ukrainian].

Berehovskyi, O. & Pobutskyi, S. (2011). The Halych castle: problems of preservation and restoration. In I. V. Drabchuk (Ed.), *Castles of Ukraine: researches, conservation, using: Proceedings of International scientific and practical conference* (pp. 4–5). Halych, Ukraine: IVTNZDH. [in Ukrainian].

Castles and fortresses of Ukraine. (n. d.). *The Halych castle in the town of Halych*. Retrieved from <http://zamki-kreposti.com.ua/ivano-frankovskaya-oblast/zamok-galich> [in Russian].

4. National preserve «Davnii Halych». (n. d.). *The Halych castle*. Retrieved from <http://davniyhalych.com.ua/sights/sights-of-architecture/item/82-galician-castle> [in Ukrainian].

²⁶ Федунків З. Б. Галицький замок / З. Б. Федунків. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2013. – 184 с.

²⁷ Харитон В. Я. Замки Галицької землі. З історії фортифікаційного будівництва на Прикарпатті в XIV–XVIII ст. / В. Я. Харитон. – Івано-Франківськ: «Вперед», 1997. – 56 с.

²⁸ Галицький замок // Wikipedia: онлайн-енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Галицький_замок.

²⁹ Галицький замок // Національний заповідник „Давній Галич“: офіц. веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://davniyhalych.com.ua/sights/sights-of-architecture/item/82-galician-castle>.

³⁰ Старостинський замок // Замки та храми України: турист. Інтернет-ресурс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.castles.com.ua/halych.html>.

³¹ Галицький замок в городе Галич // Замки и крепости Украины: Интернет-справочник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zamki-kreposti.com.ua/ivano-frankovskaya-oblast/zamok-galich>.

- Wikipedia. (n. d.). *The Halych castle*. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Галицький_замок [in Ukrainian].
- Herenchuk, K. I. (1973). *The nature of the Ivano-Frankivsk region*. Lviv, Ukraine: Vyshcha shkola. [in Ukrainian].
- Hrabovetskyi, V. V. (2009). *The chronicle of the Halych castle and medieval fortifications of the town of Halych*. Ivano-Frankivsk, Ukraine: Lileya-NV. [in Ukrainian].
- Haskevych, O., Tomchuk, V., Mervynskyi, R. & Rymar, S. (Eds.). (2004). *Castles of Western Ukraine*. Lviv, Ukraine: Az-Art. [in Ukrainian].
- Ivchenko, A. S. & Parkhomenko, O. A. (2010). *Ukraine. Fortresses, castles, palaces...* Kyiv, Ukraine: Kartohrafiia. [in Ukrainian].
- Kliuba, Ya. (2004). The Halych castle. Problems of conservation, restoration and recreational using. In O. Berehovskyi (Ed.), *Preservation and using of Ukraine's Cultural Heritage: problems and prospects: Proceedings of International scientific conference* (pp. 83–89). Halych, Ukraine: IVTNZDH. [in Ukrainian].
- Krekhovetskyi, I. & Musiakevych, Yu. (2011). Some issues of historical and archaeological researches of the Halych castle: history and prospects. In I. V. Drabchuk (Ed.), *Castles of Ukraine: researches, conservation, using: Proceedings of International scientific and practical conference* (pp. 216–220). Halych, Ukraine: IVTNZDH. [in Ukrainian].
- Melnychuk, O. (2011). Archaeological researches on the territory of the Halych castle in 2004 and 2006 years. In I. V. Drabchuk (Ed.), *Castles of Ukraine: researches, conservation, using: Proceedings of International scientific and practical conference* (pp. 182–185). Halych, Ukraine: IVTNZDH. [in Ukrainian].
- Lesyk, O. V. (1993). *Castles and monasteries of Ukraine*. Lviv, Ukraine: Svit. [in Ukrainian].
- Lysyi, I. O. (2015). The tourist valuation of castle complexes: methods, principles and criteria. *Carpathian land: Scientific Studies on the History, Culture, Tourism, 1–2(6–7)*, 43–50. [in Ukrainian].
- Matsiuk, O. (2005). *Castles and Fortresses of Western Ukraine. Historical journeys* (2nd ed.). Lviv, Ukraine: Centre of Europe. [in Ukrainian].
- Melnyk, N. (1998). The Castle mountain. *Wave of the Dniester*, 37(150), 3. [in Ukrainian].
- Palkov, T. (2009). *Castle of Carpathians. History and legends*. Lviv, Ukraine: Ladeks. [in Ukrainian].
- Perlova, O. (2012). The Starosta castle. *Word of the Halych*, 19(1706), 5. [in Ukrainian].
- Pustynnikova, I. (2009). *Ukraine. 101 ancient castles*. Kharkiv, Ukraine: Vesta. [in Ukrainian].
- Rutynskyi, M. Y. (2007). *The castle tourism in Ukraine. Geography of fortification's architecture monuments and prospects for their tourist revival*. Kyiv, Ukraine: Tsentr navchalnoii literatury. [in Ukrainian].
- Castles and temples of Ukraine. (n. d.). *The Starosta castle*. Retrieved from <http://www.castles.com.ua/halych.html> [in Ukrainian].
- Trubchaninov, S. (2007). *The country of castles and fortresses* (2nd ed.). Kamianets-Podilskyi, Ukraine: Oiium. [in Ukrainian].
- Fedunkiv, Z. B. (2013). *The Halych castle*. Ivano-Frankivsk, Ukraine: Nova Zoria. [in Ukrainian].
- Fedunkiv, Z. B. (2013). The Halych castle. *Ukraine's Monuments: History and Culture*, 6(189), 44–53. [in Ukrainian].
- Fedunkiv, Z. B. (2013). City fortifications of Halych. *Kraieznavets Prykarpattia*, 21, 14–17. [in Ukrainian].
- Fedunkiv, Z. & Polutrenko, U. (2011). The attempt to reconstruction of appearance of the Halych castle after the reorganization by F. Corassini in the year 1658. In I. V. Drabchuk (Ed.), *Castles of Ukraine: researches, conservation, using: Proceedings of International scientific and practical conference* (pp. 228–235). Halych, Ukraine: IVTNZDH. [in Ukrainian].
- Kharyton, V. Ya. (1997). *The castles of Galician region. From the history of fortification building in Subcarpathia in the XIV-XVIII centuries*. Ivano-Frankivsk, Ukraine: Vpered. [in Ukrainian].
- Chervinskyi, A. I. (2012). Vital problems of preservation and protection of architectural monuments in Ivano-Frankivsk region. *Scholarly Works of the Faculty of History, Zaporizhzhya National University*, 34, 48–53. [in Ukrainian].